

Ureja uredniški odbor — Glavni in odg. urednik Dušan Rebolj — tel. 20-71, lok. 25 — Tisk in klišej CP »Gorenjski tiske«

Sava

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

KRANJ, SOBOTA 28. NOVEMBRA 1964

LETO IV. — 23./24. STEVILKA

Vse kaže, da smo izpolnili tudi novembrski plan in naredili 1.032 ton

- V petek, 20. novembra je upravni odbor na svoji redni seji razpravljajal o izvrševanju proizvodnih planskih obveznosti v tem mesecu, o proizvodnem planu za december ter o pismenih vlogah. Po ocenah sodelavcev službe za organizacijo proizvodnje bomo v novembru planiranih 1.032 ton izdelkov naredili kljub precejšnjim težavam zaradi pomanjkanja kavčuka in aktivnih saj. Ker zadovoljivo izpolnjujemo operativne planske obveznosti in vse kaže, da bomo naredili za letos predvidenih 11.000 ton izdelkov, je upravni odbor sprejel proizvodni plan za december, ki narekuje 944.426 kilogramov izdelkov ali po 42.928 kilogramov na dan.

21 let nove, svobodne Jugoslavije

V enaindvajseto leto nove Jugoslavije gremo. V nedeljo, dne 29. novembra bo preteklo dvajset let od pomembnega zgodovinskega dogodka, ko so se zbrali na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu delegati z vseh predelov porajajoče se nove, svobodne države in sprejeli več važnih sklepov. AVNOJ, vrhovno zakonodajno in izvršno narodno predstavniško telo Jugoslavije ter Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije sta postala začasna organa vrhovne ljudske oblasti; odvzete so bile pravice pobegli vladi, da zastopa Jugoslavijo in prepovedan povratak ralju Petru v državo; Jugoslavija naj nastane na federalni osnovi.

To so skopi zaključki, ki jih najdemo v najpreprostejšem leksikonu, a vendar je obsežno v njih vse tisto, iz česar je nastala in zrasla današnja Jugoslavija, socialistična dežela in nositeljica ideje o miru in koeksistenci vseh narodov. To je mala evropska država, ki so jo poznali pred drugo svetovno vojno bolj po naravnih bogastvih, dvornih spletkah in mamutski smučarski skakalnici v Planici. Danes pa sodi prav ta mala, na atlasih komaj vidna država med tiste, ki jim izkazujejo po vsem svetu priznanje za zblíževanje med narodi, političnimi in ekonomskimi sistemi, rasami in ideologijami.

To je naša mala, a po ugledu velika Jugoslavija, katere državljani smo! In ne samo državljani, pasivni udeleženci njenega razvijanja. Smo njeni aktivni tvorci pri strojih v tovarni, za konstrukcijskimi mizami, v predstavniških organih, v krogu svojih domačih — skratka vsepovsod, kjer koli se pojavljamo! Smo nosilci in ustvarjalci novega sveta, ki naj zagotovi mir in prijateljstvo med narodi in razcvet človeške družbe.

Prav je, če se tega še posebej zavemo te dni!

Do vključno 18. novembra ali v 14 delovnih dnevih smo naredili 589,9 tone izdelkov ali za 12 ton manj kot bi v tem času morali narediti. Ker pa vse ekonomske enote v omenjenem času še niso odpremile skladišču gotovih izdelkov vsega narejenega blaga, verjetno zaostanka v resnici ni. Če v zadnjem delovnem tednu ni bilo večjih zastojev, bo planirana količina za november dosežena. Zaradi zaključka redakcije pa žal ni bilo mogoče dobiti najnovejših rezultatov, zato bomo podrobneje poročali o tem v prihodnji številki.

Glede na to, da moramo narediti v 22 delovnih dnevih decembra 944.426 kilogramov izdelkov ali po 42.928 kilogramov na dan, so vsi izgledi, da letošnji plan 11 tisoč ton ne samo dosežemo, temveč celo za kak odstotek prekora (Nadaljevanje na 3. strani)

Čemu smo vložili sredstva, če ... ?

Eno najbolj prašnih delovnih mest v naši tovarni je vsekakor brizganje velozračnic. Pri delovni operaciji opravevanja zračnic zunanjih kakor tudi notranjih površin se porabi veliko količino smukca. Od dnevne porabe gre okrog 30 odstotkov smukca v zrak, ki se kot prah seseda na vsa delovna mesta v oddelku, ki so v neposredni bližini brizgalnega stroja. Zaradi tega so naši sodelavci iz mehanične delavnice montirali napravo, ki naj bi sesala ves smukec, ki se sicer dviga v zrak.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Uspeh ne izostane, če ni zastojev in če so zmesi kvalitetne

- Oktobrski plan smo presegli za pol odstotka. To je za ekonomsko enoto sedaj največji uspeh, saj je bil plan tokrat najvišje postavljen. V 26 delovnih dneh smo odposlali v

Takale je notranjost naše nove trgovine v prostorih Stare pošte

V torek, 17. novembra dopoldne je obiskal naš kolektiv predsednik republike Josip Broz Tito in si v spremstvu soproge Jovanke, predsednika republiške skupščine Ivana Mačka, predstavnikov političnega življenja v Kranju in predsednika občinske skupščine Martina Koširja ogledal proizvodnjo v obratu II, potem pa se zadržal v daljšem razgovoru s predstavniki podjetja

Ko se je Tito poslavljajal, je dejal: „Zdravo drugovi i dovidjenja!“ — mi pa kličemo: „Nasvidenje, dragi Tito!“

- Nemalo smo bili presenečeni, ko smo v torek, 17. novembra zjutraj zvedeli, da nas med ogledovanjem kranjskih industrijskih podjetij čez nekaj ur obišče predsednik republike Tito s soprogo Jovanko. Po tovarni je završalo in obrat II na Gašteju se je zdel kot mravljišče. Povsod so se hoteli pripravljati za visoki obisk. Ni čudno, saj je bil tovariš Tito poslednjič v našem podjetju pred petnajstimi leti.

Predsednik republike in njegova soproga Jovanka sta si v spremstvu predsednika republiške skupščine Ivana Mačka, predsednika občinske skupščine Kranj Martina Koširja in drugih predstavnikov družbeno-političnega življenja v Kranju ogledala naj-

prej Tekstilindus in Planiko. — Okrog pol dvanajste ure pa se je avtomobil, v katerem se je Tito pripeljal z Brda, kjer je preživel nekaj dni na oddihu, ustavil pred vhodnimi vrati v obrat II na Gašteju. Visoki gost se je najprej pozdravil s predsednikom upravnega odbora Filipom Majcnom, sekretarjem tovarniškega komiteja Cirilom Habetom, predsednikom delavskega sveta podjetja Jožetom Kužnikom in predsednikom sindikalne podružnice Jožetom Stularjem. Potem pa se je rokoval z ostalimi člani kolektiva, ki so ga pričakali, da ga spremljajo skozi tovarno.

Predsednik republike Tito je potem v spremstvu predsednika UO in sekretarja tovarniškega komiteja obšel novo halo za tehnično blago, skladišče gotovih izdelkov, valjarno in pnevmatikarno ter si z zanimanjem ogledoval proizvodnjo v njih. Všeč mu je bilo, da so delavci tudi med njegovim obiskom delali in ga pozdravljali s ploskanjem.

Po ogledu proizvodnih oddelkov so se gostje zbrali v jedilnici delavske restavracije. Tam so jih pričakali predstavniki Tiskanine in Planike, da so skupaj s predstavniki našega kolektiva povedali (Nadaljevanje na 3. strani)

▲ Kot nalašč je bilo v torek dopoldne med Titovim obiskom lepo in sončno vreme

Občni zbor sindikalne podružnice je izbral 35 članov novega plenuma

- Minuli občni zbor sindikalne podružnice, lki je bil v nedeljo, 22. novembra v delavskem domu, je pokazal, da je ta, najmasovnejša organizacija v podjetju v preteklem obdobju uspešno sodelovala v celotnem dogajanju podjetja in da so se že pokazali tudi prvi plodovi dela sindikalnih pododborov. Novemu vodstvu s petinidesetčlanskim plenumom na čelu pa bo treba v prihodnjem mandatnem obdobju predvsem vložiti največjo skrb odnosom med neposrednimi proizvajalci in strokovnimi sodelavci v podjetju, uvajanju resničnega nagrajevanja po delu in sobnostih vseh zaposlenih, strokovnemu izobraževanju in usposabljanju delavcev s pomanjkljivo izobrazbo in usposobljenostjo, organizacijski krepitvi in vsebinski obogatitvi delavskega upravljanja zlasti v ekonomskih enotah, negovanju osebne odgovornosti slehernega člana kolektiva in še hitrejšemu dviganju življenjske ravni članov kolektiva.

Zaradi pomanjkanja prostora in prezgodnjega zaključka redakcije boste lahko brali o tem, kaj so v razpravi povedali posamezni govorniki, šele v naslednji številki našega lista. Tokrat pa posredujemo nekaj glavnih misli iz referata, ki ga je na občnem zboru podal predsednik sindikalne podružnice Jože Stular.

Zaradi nedosledne delitve po delu prihaja v podjetju do določenih nesprotij med ekonomskimi enotami, delovnimi kolektivi in posamezniki. Se vedno si očitamo, češ da živi ta ali ona služba na račun proizvodnih ekonomskih (Nadaljevanje na 4. strani)

Odprava v Cordillero Real 1964 se zahvaljuje za pomoč

Pred nekaj dnevi smo prejeli od Planinske zveze Slovenije dopis, v katerem se nam njihova alpinistična odprava v Cordillero Real v Južni Ameriki najlepše zahvaljuje za izkazano materialno pomoč. V pismu so napisali:

TOVARNA GUMIJEVIH IZDELKOV »SAVA«, KRANJ, Gregorčičeva 8

Ob povratku iz Bolivije prejmite iskrene pozdrave vseh članov ODPRAVE V CORDILLERO REAL 1964 z željo za nadaljnji in čim hitrejši razvoj vašega podjetja.

Ko smo letos pričeli z zaključnimi pripravami prve domače alpinistične odprave v Južno Ameriko, smo se s prošnjo za pomoč obrnili tudi na vas in naleteli na polno razumevanje. Izdelki, ki smo jih dobili pri vas, so se odlično izkazali in jih bomo vsakomur priporočali. Se posebno dobrodošle so nam bile ležalne blazine in male vzglavne blaznice, ki smo jih nabavili že lansko leto za ODPRAVO NA KAVKAZ in smo jih uporabljal za počivanje v snegu.

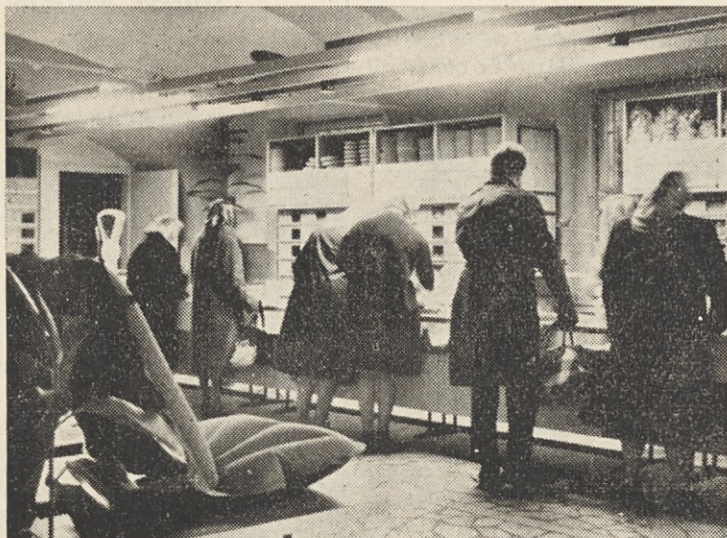
(Nadaljevanje na 3. strani)

Kako je s stanovanjsko gradnjo?

- Če hočemo uspešno reševati stanovanjsko problematiko v našem podjetju in v skladu z dejanskimi potrebami, moramo spreminiti dosedanj način reševanja stanovanjskih vprašanj. Poiskati bo treba nove oblike neposredne udeležbe pričakovalcev stanovanj pri formiranju bodoče stanovanjske politike. Ta politika naj bi se formirala tako, da bi s povečano proizvodnjo in povečano storilnostjo, kar je glavni pogoj za dvig osebnih dohodkov, začeli vlagati večja sredstva v stanovanjsko gradnjo.

Zaradi neurejenega vprašanja stanovanjsko zadrugo, katere glavni cilj naj bi bil stanovanjska gradnja za člane kolektiva. Ko govorimo o ustanovitvi take institucije, pa moramo sprejeti določene sklepe, da vso zadevo postavimo na ekonomsko osnovno. Neovno bo imelo reševanje stanovanjske problematike v okviru stanovanjske zadruge pozitivne posledice tudi za samo proizvodno ustanoviti v podjetju

Glede na sedanjo resno situacijo v komuni in v našem podjetju smo prišli do zaključka, da je nujno potrebno ustanoviti v podjetju

Uspeh ne izostane, če ni zastojev in če so zmesi kvalitetne

(Nadaljevanje s 1. strani)
nizerji kažejo sedaj veliko večje zanimanje za svoje delo, ker so res nagrajeni za tisto, kar naredijo. Po novem načinu nagrajevanja po izdelanih predmetih se je produktivnost precej povečala, ne da bi se dvignil odstotek slabe kvalitete. Ozko grlo proizvodnje v tem oddelku je še vedno konfekcija, ki ne more zadostiti kapacitet vulkanizacije. Potrebno bo poiskati neko rešitev, da se še to odpravi in da vulkanizerji ne bodo imeli po nepotrebnem zastojev.

Velozračnice so ostale v oktobru pod planom na račun slabe kvalitete. Stalne napake, ki se pojavljajo v tem oddelku, so na primer nepravna zatesnitev pri velozračnicah. To je posledica slabe lepljivosti veloplastk, ker prehitro ostarijo in izgubijo lepljivost. Prav tako je precej velozračnic zrezanih zaradi tujih primesi v zmesi. Če bi te napake odpravili, bi se to takoj poznalo pri izdelkih. Skladišču bi lahko oddali tudi do 15 odst. več velozračnic.

Zaradi slabe kvalitete v oktobru so precej pod planom tudi avtoplašči. V tem oddelku se pozna, da so stroji zastareli in da večjih popravil sploh ni več. S prihodnjim letom bomo ukinili proizvodnjo avtoplaščev. Marsikdo se vprašuje, kje bomo izdelovali te dimenzije avtoplaščev potem, saj potrošniki stalno sprašujejo po njih, kapacitete v obratu II pa so sedaj preobremenjene?

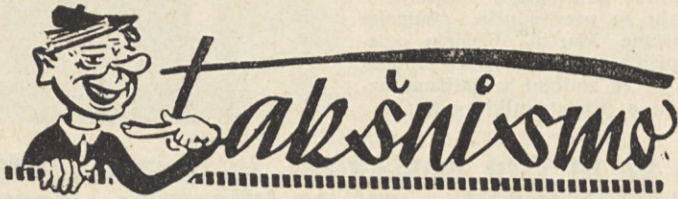
Glavne težkoče pri proizvodnji moped zračnic so neenako kvaliteto pripravljene zmesi. To otežkoča brizganje, pri vulkanizaciji pa se dvigne odstotek slabe kvalitete. Pri takih zmesih bi bila potrebna večja kontrola.

- Uspeh, ki smo ga dosegli v mesecu oktobru v pnevmatikarni I, je znak, da uspeh ne izostane, če ni večjih zastojev in če so zmesi kvalitetne. Plan za mesec november je nekoliko nižji, kljub temu pa se bo potrebno potruditi, da ga dosežemo.

MIHAEL CUHALEV

▲ Med najzahtevnejše delovne operacije v pnevmatikarni sodi konfekcija plaščev

Kako je s transportom med ekonomskimi enotami in v njih?

Mnogo in mogoče preveč se govori o našem internem transportu. Nobeden pa ne napiše o tem, da bi zvedeli vsi v podjetju. Zadnjič sem srečal na prostoru med valjarno in pnevmatikarno v obratu II predelavce, ki so iskali ročni voziček — žaba za prevoz zmesi in podobnega materiala. Ne vem ali se te žabe porazgubijo ali kaj? Res je, da jih manjka in da so še tiste dotrajane. Poglejte samo po obratu, pa boste videli, kako je.

Vprašal sem delavce, ki delajo s takimi vozički, kako da so pokvarjeni. Eden je odgovoril: »Lej ga, za Savo reglja pole.« Žab, kolikor hočeš. Tu v tovarni pa ne moreš dobiti niti ene cele! Poglej, tole, s katero vozimo! Ravno zdaj bo odnehala pod bremenom.»

Ne vem, kje so mehanikarji, da bi to videli. Ali jih ne boli srce, ko zagledajo komaj uporabno orodje kot je žaba? Pa ne samo to! Lahko bi že prešli na bolj mehanizirani transport. — Imamo razne električne vozičke, pa »slončke«, ki nujno zamenjajo človeško silo. Toda, ko jih človek rabi, jih ni! Vem, da so v garaži in da so neuporabni, vendar ne vem, kje je tisti človek, ki bi jih dal popraviti in usposobiti? Mislim, da je bolje izkoristiti naprave za transport težkih bremen, delavce pa drugod, ne za potiskanje pohabljenih žab. Saj bi človek, ki opravlja viličarja, naredil vsaj dvakrat več, kot pa dva človeka z eno samo in še to neuporabno žabo. No, predelavci v pnevmatikarni morajo največkrat kar sami prevažati težka bremena. Zdi se mi, da predelavci niso pravilno zaposleni — in kako

Stefan Zupan med vsakodnevnim delom v ekonomski enoti tehnični izdelki

BRALCI ODGOVARJAJO

- Pred nedavnim smo pisali v našem listu o ebonitiziranih kotlih, ki so precej časa ležali pod pre-
- vlekami valjev in posod prepuščeni dežju in nastopajočemu mrazu. Avtor članka »Milijoni na dežju« je opozoril na škodo, ki je nastajala, zato, ker po predhodnem sklepu delavskega sveta
- nihče ni pojasnil, zakaj leže posode na prostem, niti ne ukrenil takoj, da bi prišle do lastnika. Da-
- nes pa objavljamo prispevek, ki ga je napisal Matija Gogala iz ekonomske enote prevleke valjev.
- Strinjamo se z njegovim očitkom, da bi bilo prav, če bi se pisec članka »Milijoni na dežju« pred
- objavo oglašil v prevlekah. Menimo pa, da je bila objava še vseeno umestna, saj so posode nekaj
- dni po objavi kritičnega prispevka le našle pot tja, kamor bi že zdavnaj morale priti.

UREDNIŠTVO

Odgovor na članek „Milijoni na dežju“

V 21. številki glasila »Sava« z dne 31. oktobra smo brali pod zapiskom »Na rob« članek MILIJONI NA DEŽJU. Da bo delovni kolektiv pravilno obveščen o problematiki ebonitiranih posod za

»JUGOMONTAŽO« Zagreb, sem napisal nekoliko vrstic in prošim, da jih objavite v našem glasilu.

Ekonomska enota prevleke valjev in koles je 6. aprila letos prevzela v ebonitiranje 7 kotlov podjetja »JUGOMONTAŽA« Zagreb. Od teh so bili trije kotli takšnih izmer, da jih ni bilo mogoče vulkanizirati v obstoječem vulkanizacijskem kotlu v ekonomski enoti, štiri kotle pa je bilo treba vulkanizirati na prostem.

Takoj smo pričeli s pripravami in delom tako, da so bile prve tri posode brezhibno izdelane in oddane skladišču gotovih izdelkov do 8. junija letos. Pri izdelavi preostalih štirih kotlov pa so se začeli porajati problemi.

Prvič: naročnik ni pravočasno predložil atestov za vulkanizacijo od zato pristojne inšpekcije, mi pa smo morali prekiniti z delom.

Drugič: ko so atesti prispeli in smo prvi kotel zvulkanizirali na prostem, nam je guma na prirobnicah ostala nevulkanizirana. Tako se je ponovilo tudi pri ostalih treh kotlih. Bilo je vložena mnogo truda in dela, da bi zavulkanizirali prirobnice na prostem in brez vsakih pripomočkov. S pomočjo naših vestnih tehnologov, ključavničarjev in električarjev smo končno uspeli, vendar so bile na posameznih mestih električno probojne. Ker pa so med prirobnicami vložena tesnila, smo smatrali, da to ni bistveno za kvaliteto izdelka. Tako smo še ostale štiri kotle izdelali ter jih odpremili skladišču 7. septembra letos. Naši sodelavci v prodaji so takoj pozvali naročnika za prevzem, vendar se ta pozivu ni odzval skoraj mesec dni.

Tretjič: po večkratnih opozorilih so predstavniki »JUGOMON-

naj v redu delajo, če se ukvarjajo s takim nepotrebnim delom. Zato moramo premisliti in urediti vse potrebno, da ne bomo izkoristili človeka za vlačenje težkih bremen. Mislim, da se to da narediti in s tem prispevati k boljšemu izpolnjevanju obveznosti.

▼ S takimi neprimernimi in neuporabnimi transportnimi sredstvi je nevarno prevažati

BRALCI SPRAŠUJEJO Pojasnite nam določilo o izkoriščanju dopustov!

S prehodom na skrajšani delovni čas so izšli predpisi, da se v primeru dopusta šteje prost delovni dan v dopust. To je razumljivo, kajti v primeru, da se sobota ne šteje kot dopust, bi imel kolektiv velike izgube v planirani proizvodnji.

Po končanem kolektivnem dopustu pa so nastopile težave. Mor-da se boste vprašali: »Zakaj?« Navedel bom dva primera, ki sta obenem tudi odgovor:

Dva delavca na enem in istem delovnem mestu imata vsak po 18 delovnih dni dopusta. Prvi delavec je dopust koristil postopoma, tako da ga je izkoriščal le po nekaj dni v tednu. Tako je izkoristil vseh 18 dni in dobil tudi vse plačane. Drugi delavec je dopust izkoristil naenkrat in bil s tem oškodovan. Med njegovim dopustom so bile tri proste sobote, ki so bile štete v dopust, vendar plačanih ni dobil. Na ta način je imel drugi delavec samo 15 dopustniških dni plačanih, prvi pa 18!

Ker so me v oddelku delavci spraševali, zakaj tako, jim nisem mogel odgovoriti. Pozanimal sem se drugje, kjer so mi dejali, da to ni prav. Želel bi, da na moj članek odgovori nekdo, ki je bolj seznanjen s to zadevo in obrazložil članom kolektiva, čemu ta razlika.

BRALEC IZ OBRATA

Z veseljem smo prešli na skrajšani delovni čas

Pred kratkim sem obiskal tovariša Stefana Zupana, konfekcionerja tehničnih cevi v cevarni in se skušal z njimi pogovoriti o nekaterih vprašanih. V prvi vrsti me je zanimalo, kako se odraža med članstvom kolektiva in kaj on osebno misli o prehodu na skrajšani delovni čas in ukrepih, ki so bili izvedeni na tem področju.

»Ko smo se lansko leto pripravljali za prehod na skrajšani delovni čas,« je odgovoril, »smo mislili, da tega pri nas ni mogoče izvesti. Poizkusna proizvodnja v zadnjih štirih mesecih pa je pokazala drugače. Prizadevnost in volja članov kolektiva sta omogočili odločitev o uvedbi skrajšane delovnega časa. Prehod smo z veseljem sprejeli.

S tem, da delamo po 42 ur na teden pa vseeno nismo najbolj zadovoljni. V prvi vrsti zaradi delovnih pogojev, ki se bistveno niso spremenili. Še danes pridejo večkrat do izraza pomanjkanje tega ali onega materiala, nekvalitetne dobave, pogosta popravila strojev. Vse to močno vpliva na delo in produktivnost proizvajal-

cev. Tudi s samo organizacijo dela ne moremo zagotoviti stodontnega izkoristka, kajti precej momentov vpliva na to. Kljub temu, da so tu in tam še vedno pomanjkljivosti, pa smo le precej povečali proizvodnjo in produktivnost dela. Delno je to tudi posledica akcije za povečanje produktivnosti, ki jo je pred nedavnim organizirala mladina. Že samo proizvodnja v oktobru mesecu nas sili k zaključku, da so možnosti za nadaljnje povečanje proizvodnje in produktivnosti v naši ekonomski enoti. Seveda pa bo treba vzporedno s tem skrbeti tudi za kvaliteto izdelkov. Če bomo delali dobro tudi v bodoče, bomo izpolnili naš letošnji plan, saj nam manjka le še okrog 100

ton do njegove izpolnitve! To nam bo vsem v ponos, toda poskrbeti bo treba, da ne bo prišlo v prvih dneh prihodnjega leta do izpada, kakršnega smo zabeležili letos po Novem letu. Takoj v začetku bo treba krepko prijeti za delo. Vzporedno s tem so se tudi naši osebni dohodki v pretežni meri dvignili, kljub temu, da še nismo vsega naredili. Treba bo uskladiti nesorazmerja v ekonomski enoti in za nekatere določiti tudi nove ponderje. Kar se tiče samega dela in prizadevnosti, pa lahko rečem, da je dokaj zadovoljivo. To se je prav posebno pokazalo pri nadurnem delu, saj smo vsi trdo delali, ker so nam kot potrošnikom poznane razmere na tržišču...!«

»No, pustiva proizvodne probleme in naloge! Kako kaj sam preživljam proste sobote?«, sem ga vprašal. »Ali se vključuješ kje v organizirano delo oziroma razvedrilo...?«

»Kar se tiče prostih sobot, si

rekreacijo in razvedrilo kar sam po svoje organiziram. Tudi če bi se hotel vključiti, se nimam kam, saj pri nas posvečamo malo pozornosti temu vprašanju!«

Potem se je razgovor zasukal na priprave za občni zbor sindikata. Ni veliko vedel o tem, zato je poudaril, da moramo posvečati predvsem vprašanju informiranosti več skrbi, saj tudi to vpliva na uspešen izid posameznih akcij.

MIODRAG MILIVOJEVIČ

TAŽE« le prišli, a zahtevali, da mora biti ebonit tudi na prirobnicah elektroneprobojen. Začeli so se novi problemi in še deževno vreme, tako da smo vsak kotel po večkrat brez vsakih transportnih sredstev premeščali z dvorišča v oddelek in obratno. Verjemite, da nam to ni bilo v zabavo in užitek. Vendar smo spričo razmer tako morali delati.

No, to je samo del težav, s skladiščenjem in prostori, ka je našega truda ne da opisati. Povem naj le, da so mnogo prispevali k uspehu delavci ekonomske enote prevleke valjev in koles ter tisti, ki so nam pomagali. Kako je s skladiščenjem in prostori, pa je vsem znano. Prve kotle, ki so bili izdelani, smo oddali v skladišče gotovih izdelkov, vendar so jih ti zaradi tesnega prostora kmalu postavili zopet na dvorišče. Končno so bili zadnji kotli 14. novembra letos odposlani in upam, da so končno milijoni pod streho.

Zdi se mi, da trud, katerega smo vložili v to delo, le ni vreden posmehovanja in tako ciničnih pripomb. Pravilneje bi bilo, če bi se pisec članka oglašil v našem oddelku, kjer bi mu lahko vse to dokazali, da bi bil s problemi na čistem. Vedite, da to niso ne kolegialni in ne tovariški odnosi.

MATIJA GOGALA

Kako je prišlo do obratne nezgode?

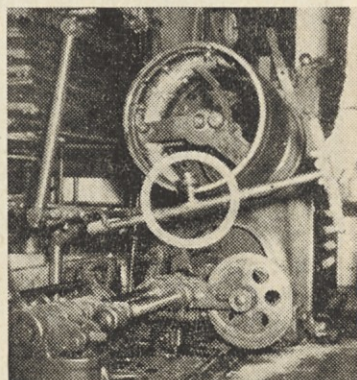
V pnevmatikarni I se je pripetila pred nedavnim težka obratna nezgoda zaradi neprimernega orodja. Konfekcioner avtoplaščev B. J. je konfekcioniral plašč 650-16P. Pri robljenju mu je ročica za robljenje zdrknila s ploščene noge. Padel je na vrteči se boben, ki ga je treščil pod stroj. Pri padcu si je B. J. zdrbil koleno.

Ročica za robljenje noge, s katero je prizadeti robil plašč, ni odgovarjala za to dimenzijo. Bila je preozka! Večja in primerna naprava je naročena, a je še nismo dobili. Če bi se konfekcioner zavedal nevarnosti in posledic, ki utegnejo nastati, če uporablja neprimerno ročko za robljenje, bi bil verjetno bolj pazljiv, ali pa je sploh ne bi uporabljal.

Posledice so hude tako za sama B. J., ki bo zaradi poškodb boloval dalj časa, kakor tudi za ekonomsko enoto, ki ji že tako primanjkuje delavcev.

MIHAEL CUHALEV

▼ Ročka za zapogibanje je spodletela, prizadetega pa je vrteči se boben vrgel ob tla

Ko se je Tito poslavljaj, je dejal: „Zdravo drugovi i dovidjenja!“ — mi pa kličemo: „Nasvidenje, dragi Tito!“

(Nadaljevanje s 1. strani)
tovarišu Titu o delu in življenju v teh treh kranjskih podjetjih.
Direktor našega podjetja inženir Janez Beravs je Tita seznanil s prizadevanji kolektiva našega podjetja, da se kar najhitreje vključi s svojimi izdelki v mednarodno izmenjavo ter opozoril na potrebo po tesnejšem poslovnem

▲ Takole sta si segla v roke Tito in predsednik upravnega odbora Filip Majcen

sodelovanju jugoslovanskih gumarskih podjetij. Nakazal pa je tudi težave, ki jih imajo ta podjetja zaradi pomanjkanja surovin in deviznih sredstev.

Direktor Tekstilindusa Rudi Polak je orisal zgodovino iz Tiskanine in Inteksa združenega podjetja ter poudaril delež, ki ga ima pri izpolnjevanju izvoznih obveznosti kranjske industrije ta delovni kolektiv. Direktor Planike Jože Klanjšek pa je tovarišu Tita seznanil z zadnjimi uspehi tega največjega slovenskega čevljarstva kombinata, ki jih dosegajo v izvozu.

Slušatelji prve stopnje so dobili indekse predavanj

Slušatelji gumarske tehnologije so imeli v sredo, 28. oktobra pred rednim predavanjem majhno slovesnost. Prejeli so indekse predavanj, poprej pa so že podpisali pogodbe s podjetjem.

Direktorica gumarskega izobraževalnega centra Dita Zupančičeva je spregovorila o pomenu visokošolskega študija gumarske tehnologije za tovarno. Povzemam nekaj njenih misli: »Visokošolski študij je zelo zahteven in primeren samo za resnega in zrelega človeka. Podjetje bo imelo korist od šole samo v primeru, če bo večina slušateljev uspešno opravila zaključne izpite. Nima smisla, da bi vzdrževali šolo, če bi uspešno zaključilo študij samo nekaj študentov. Podjetje bo nudilo študentom vso potrebno pomoč, da jim olajša študij, seveda pa morajo ti podpisati pogodbo, v kateri so napisane vse njihove dolžnosti in pravice.«

Potem je sledil krajši razgovor, v katerem so se posamezniki po-

▼ V valjarni je Filip Majcen v kratkem razložil pripravo polizdelkov

Tito se je za informacije zahvalil in v krajšem razgovoru nakazal nekaj napotkov, ki naj bi bili vsem delovnim kolektivom kot vodilo v njihovem nadaljnjem delu. Zadržal se je pri vprašanju sredstev, ki so na voljo delovnim organizacijam. Zavzel se je za to, da se pripravljajo ustrezen predlog, po katerem naj bi dobile te prostejše roke pri njihovem trošenju, s čimer naj bi se pospešilo razširjeno reprodukcijo in uvajanje sodobne, avtomatizirane proizvodnje. Potem je dejal, da je treba že utrto pot v izvažanju še okrepiti in poleg povečanja izvoza na zapadnem tržišču tudi skrbeti za izvoz v vzhodnoevropske dežele, zlasti v Sovjetsko zvezo. Pri tem pa je opozoril na slabosti, zaradi melojalne konkurence in zaradi slabe embalaže. Konec svojih napotkov je namenil nujnosti po poslovnem sodelovanju sorodnih podjetij ter po delitvi dela med posameznimi podjetji.

Potem so se visoki gostje zapletli z gostitelji v prijetno kramljanje. Tovariš Tito se je zanimal za najrazličnejše značilnosti našega kraja, ljudi, za življenjske pogoje delavcev in za težave, s katerimi se morajo posamezni kolektivi spoprijemati. Tovarišica Jovanka pa je pripovedovala svoje vtise s potovanja po afriških in južnoameriških deželah. Iz njenih besed smo spoznali, kako hitro se gospodarsko in kulturno razvijajo mlade afriške države, kako si želijo tamkajšnji državniki tesnega sodelovanja in trgovanja z našo državo in kako tamkajšnje prebivalstvo ceni Jugoslovane.

Razgovor se je zdel na videz kratek, a vendar je ura kazala že

▶ Po pozdravu in predstavitvi predstavnikov družbenih in političnih organizacij v podjetju je Tito v spremstvu odšel v novo halo za tehnične izdelke

več kot eno, ko sta se Tito in soproga Jovanka zahvalila za gostoljubnost in poslovlila. Pred izhodom vrati tovarne, kjer je stal

GUMARSKA TEHNOLOGIJA

drobno zanimali za določila pogodbe in razpravljali o raznih težavah. Nekateri so izrazili zaskrbljenost, ker se jim zdi, da je za sam študij premalo časa, ker ni primernih učbenikov in ker matematika in fizika nista usklajeni.

Pojasneno je bilo, da traja pri nas zaradi izrednega načina študija semester eno leto in da lahko v vsakem letu slušatelj izkoristi 15 dni plačanega študijskega dopusta. To je po mnenju gumarskega izobraževalnega centra dovolj za vse izpite. Kolikor se pokaže, da je zaradi objektivnih pogojev potrebno več časa, je tovarišica Zupančičeva izrazila pripravljenost, da vodstvo gumarskega izobraževalnega centra to vprašanje ponovno prouči. Seveda pa bodo morali slušatelji tudi sami žrtvovati precej svojega prostega časa.

Primernih učbenikov za študij res ni, vendar visokošolski način

avtomobil, so se medtem zbrali člani kolektiva in visoke goste z burnim ploskanjem pozdravili. Ko je eden izmed delavcev zaklical: »Zdravo tovariš Tito!«, je predsednik republike odzdravil s klobukom in odgovoril: »Zdravo drugovi, i dovidjenja!«

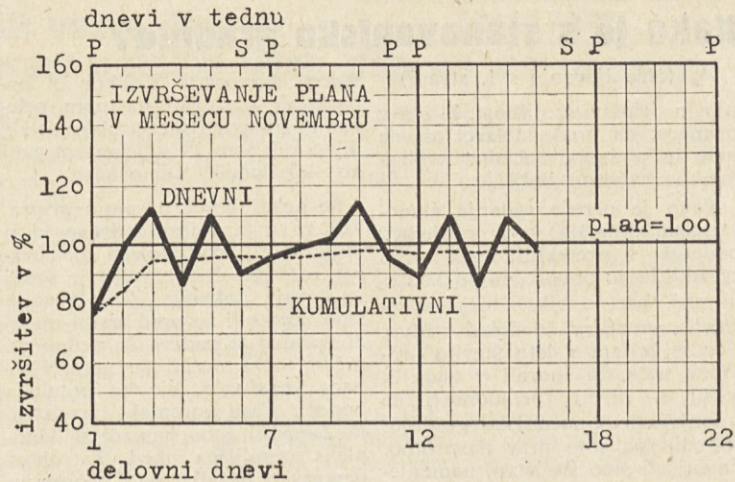
Med ploskanjem več sto rok se je kolona avtomobilov s tovarišem Titom in njegovim spremstvom odpeljala skozi gost špalir, ki so ga medtem pripravili okoličani. Kolona je zavila po Gaštekem klanecu in potem skozi Kranj proti Brdu.

Vse kaže, da smo izpolnili tudi novembrski plan in naredili 1.032 ton

(Nadaljevanje s 1. strani)

čimo. Prav gotovo gre za to največja zasluga neposrednim proizvajalcem v vseh ekonomskih enotah in vsem vzdrževalcem v ekonomskih enotah vzdrževanja, saj so se v poslednjem času nizali rekordi v proizvodnji iz meseca v mesec. Seveda pa bi bili krivični, če ne bi izrekli priznanja tudi vsem strokovnim službam, saj so njihovi sodelavci vsak po svojih močeh prispevali, da bo naša družbena obveza izpolnjena.

Zato pač ni čudno, če je upravni odbor sklenil na petkovi seji, da bo naš poslednji letošnji redni delovni dan v decembru sobota, 26. v mesecu. Preostali čas, to je od nedelje, 27. decembra, pa do ponedeljka, 4. januarja, bomo izrabili za vsa prepotrebna vzdrž-

valna dela, remonte strojev, preglede kotlov, pospravljanje in letno inventuro. Vsi tisti, ki v teh poslih ne bodo sodelovali, bodo prosti. In komu se po napornih zadnjih mesecih to ne bo prileglo? Prav vsem; še posebej, če bodo tudi osebni dohodki glede na zadnje proizvodne uspehe primerno visoki.

In še k odgovoru na naslov tega prispevka bežen pogled na že običajni diagram o gibanju proizvodnje in izvrševanju plana za mesec november! Krivulja izvrševanja dnevnega plana kaže dokaj velike odklone, kaže pa tudi težnjo po rahlem dviganju. Zanimivo je, da so bili ponedeljki najmanj uspešni, dnevi v sredini vsakega tedna pa najbolj.

DUSAN REBOLJ

Odprava v Cordillero Real 1964 se zahvaljuje za pomoč

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ker se vam želimo še dodatno oddolžiti za izkazano pomoč, smo pripravili in želimo za vaš kolektiv pripraviti predavanje o naši poti. Kolikor vas zanima naš predlog, nas, prosimo, o tem obvestite.

Z željo, da bi tudi v bodoče ob podobnih akcijah lahko računali na vašo pomoč in sodelovanje, se vam ponovno zahvaljujemo in vas pozdravljamo s planinskimi pozdravi!

Za odpravo:
Franci Savenc l. r.

Če smo našim vrhunskim alpincem s svojimi izdelki res pomagali pri zahtevnih podvigih, smo prav gotovo vsi člani kolektiva tovarne Sava zadovoljni in na to ponosni. Ponudeno predavanje o odpravi v Bolivijo pa z navdušenjem sprejemamo. Zato se bomo v kratkem s člani odprave dogovorili za primeren čas in vse člane kolektiva o predavanju pravočasno obvestili.
Urednik

Spremembe v kvaliteti zmesi otežkočajo proizvodnjo

Vsi tehnološki postopki v izdelavi izdelkov so podrejeni specifikacijam. V večini primerov pa te ne odgovarjajo zaradi večkratnih menjav kvalitete zmesi. Dogodi se, da zmanjka za sestavo zmesi zahtevanih kemikalij in potrebno je napraviti zamenjavo. Verjetno se v takem primeru spremenijo samo postopek mešanja na dvovaljčniku, dočim so vsi ostali postopki podvrženi isti specifikaciji. To pa največkrat otežkoča nadaljnjo predelavo zmesi.

V primerih, ko gre za izdelke, ki so občutljivi za najmanjše spremembe, bi bilo dobro, da bi z dopisom, ki ga dobi ekonomska enota o spremembi kvalitete zmesi, povedali še, kako je z zmesjo za nadaljnjo predelavo. Neredki so primeri, da pride do večje zaloge polizdelkov in da se šele takrat ugotovi, da se šele izdelku pojavljajo napake. V takem primeru ima enota izgubo, kajti plačana je le od kvalitetno narejenih izdelkov.

Še večjo škodo povzroči ekonomski enoti malomarno mešana zmes. Zmesi, ki pridejo v oddelek in so namenjene nadaljnji predelavi, so le redko iste kakovosti. — To najbolj občuti brizgalec pri brizgalnem stroju, ki mora večkrat centrirati stroj, če hoče dobivati zaželene dimenzije. So zmesi, ki so preveč predelane, najdejo se pa tudi takšne, ki so predelane samo napol. Zato bo potrebno posvetiti nekoliko več pozornosti mešanju zmesi, kajti na končnem izdelku se napak ne da več popraviti.

MIHAEL ČUHALEV

študija zahteva, da slušatelj iz razpoložljive literature sam zbere snov, ki jo potrebuje. Obljubljeno je bilo, da bodo slušatelji dobili za študij vso potrebno literaturo.

Pri fiziki predavatelj res uporablja snov iz matematike, ki jo bodo obdelovali šele v 3. semestru. Zato bo treba urediti, da bo izpit iz matematike prej kot pa iz fizike in poskrbeti, da bo dovolj časa na voljo za pripravo na izpit iz fizike. Tako bo tudi ta problem rešen.

Tov. Zupančičeva je tudi omenila, da šola ni zgolj formalnost, ampak da bodo slušatelji po uspešno končanem študiju razporejeni po svoji izobrazbi primernih delovnih mestih. Kolikor taka delovna mesta že zasedajo, pa mo-

rajo pridobiti še ustrezno kvalifikacijo.

Po razgovoru so slušatelji podpisali pogodbe. Nekaterim se je zdelo primerno, da o vsej stvari doma še malo premislijo in da se šele naslednji dan dokončno odločijo.

Potem je v kratkem nagovoru vodja inženiringa Helmut Turzansky, ki ima nemalo zaslug za vzgojo gumarskih kadrov pri nas, opozoril slušatelje na obveznosti, ki jih imajo do družbe in izrazil upanje, da bodo opravičili sredstva, ki jih kolektiv žrtvuje za vzgojo svojih strokovnjakov. Nato je s prijaznim stiskom rok vsakemu posebej izročil indeks. S tem so slušatelji postali tudi formalno visokošolci.

BOŽO KOS

Po zaslugi Jožeta in Antona brez zastojev v proizvodnji

MEHANIČNA I

Med svojim vsakodnevnim delom sta mazača strojev Jože Golob in Anton Stiblej ugotovila, da se ležaj na dvovaljčniku za pregrevanje materiala prekomerno greje. Zanimalo ju je, kaj je vzrok za to. Po krajšem opazovanju sta ugotovila, da je nekdo zatačil kos zmesi v napravo za mazanje ležajev. Ker je zmes že prešla v ležaje, ni kazalo drugega, kot da se dvovaljčnik ustavi ter razdri in ležaj očisti. To bi zavrla celotno proizvodnjo, če bi stroj ustavili med tednom. Mehanična delavnica in ekonomska enota sta

se dogovorili, da so ležaj očistili v soboto v tretji izmeni in v nedeljo. Zato so naredili pravočasno tolikšno zalogo polizdelkov, da proizvodnja ne bi zastala.

Uspeh je bil odvisen od hitrosti popravila. Ekonomska enota pnevmatikarne I je obljubila vsakemu sodelavcu, ki je bil pripravljen pomagati, nagrado, če popravijo med pravo soboto ter nedeljo stroj, da bi v ponedeljek proizvodnja spet nemoteno tekla. Popravilo je bilo izvršeno v roku in tako je proizvodnja nemoteno tekla.

Kako je s stanovanjsko gradnjo?

(Nadaljevanje s 1. strani)

njo in delovno storilnost, ki sta v primeru, da imajo delavci rešene take in podobne socialne probleme, neprimerno boljše.

Kako je prečena sedanja stanovanjska situacija, pove naslednji podatek: v preteklih letih smo zgradili letno povprečno po 32 stanovanj, kar je bilo z ozirom na število prosilcev še dokaj realno. Ker se iz leta v leto število prosilcev veča, bi morali v zadnjih letih in bližnji prihodnosti še stopnjevati stanovanjsko gradnjo. Naredili pa smo prav nasprotno. Zmanjšali smo sredstva, namenjena stanovanjski gradnji. V podjetju je trenutno 72 prosilcev, ki čakajo na rešitev stanovanjskega vprašanja. Več kot polovica teh je res nujna in lahko govorimo, da je njihova delovna storilnost zmanjšana prav zaradi neresenega stanovanjskega vprašanja. Nemožne si je misliti, da lahko delavec, ki živi v skrajno slabih stanovanjskih razmerah, dosega večje delovne uspehe. Na delo prihaja obremenjen s kopico skrbi, ki izvirajo iz neurejenega stanovanjskega vprašanja. Da bi tako stanje vsaj delno izboljšali, smo tudi v letošnjem letu naročili določeno število stanovanj, vendar smo lahko kupili le dve garsonjeri in eno dvosobno stanovanje s skupno površino 115 kv. metrov.

Ker ni drugega izhoda, je nujno potrebno podvojiti napore pri organizaciji stanovanjske zadrage. Zato tudi nekaj besed o dosedanjem delu na tem področju.

Ko smo sredi letošnjega leta analizirali dosedanje delo na tem področju, smo ugotovili, da bi morali v prihodnje ne samo nadaljevati dosedanje politiko na področju stanovanjske gradnje, temveč stanovanjsko gradnjo letos okrepiti. Da bi ugotovili, koliko je interesentov za združno stanovanjsko gradnjo, smo izvedli anketo. Pokazala je, da se je prijavilo več kot 70 članov kolektiva. Za stanovanjsko gradnjo v okviru zdruge se niso odločili le tisti sodelavci, ki tega vprašanja nimajo zadovoljivo rešenega, temveč je med interese tudi 17 tiskih, ki imajo že rešeno stanovanjsko vprašanje, ker posedujejo primerna stanovanja v blokih. Vsekakor je treba podpirati prizadevanja teh sodelavcev, ker bodo s preselitvijo v svoje stanovanjske hišice ostala njihova dosedanja stanovanja tovarni za reševanje takih sodelavcev, ki so socialno ogroženi in ne morejo računati na vključitev in reševanje stanovanjskega vprašanja v zadrugi. Zanimivo je, da se je odločilo za združno gradnjo tudi 25 sodelavcev, ki so na listi pričako-

valcev stanovanj. Kolikor bi nadaljevali s starim načinom reševanja stanovanjske problematike, bi morali tem 25 sodelavcem prej ko slej dodeliti stanovanje.

Se nekaj besed o samih pripravah za ustanovitev zadrage in o organizaciji nadaljnega poslovanja zadrage! Najvažnejše je sedaj vprašanje lokacije. Za lokacijo smo zaprosili že pred tremi meseci, vendar je zadeva še vedno na mrtvi točki zaradi še nerazčiščenega vprašanja, kje bo potekala bodoča trasa gorenjske magistrale. Zaprosili smo namreč za kompleks zemljišča med Petrolovo bencinsko črpalko na Laborah in naseljem Orehek. Zakaj? Zato, ker je zemljišče tod okoli nacionalizirano. V neposredni bližini tega kompleksa tečeta dve kanalizaciji — ena je mestna, druga pa tovarniška. Skoraj na sami parceli je že vodovod, ki povezuje Stražišče z Orehkom, v neposredni bližini pa je tudi transformatorska postaja itd. Z ekonomskega stališča je to velike prednosti, saj komunalne naprave čestokrat stanejo tudi do 30 odstotkov vrednosti stanovanja ali stanovanjske hišice.

Težko bi kje bližje mesta našli tak kompleks, ki bi imel podobne ekonomske možnosti. Že samo število interesentov je dovolj zgovoren dokaz, da jih vleče tudi ugodna lega. Kolikor bomo to zemljišče dobili za združno gradnjo, bomo morali narediti urbanistično rešitev tega območja. Celotno zemljišče obsega več kot 6 hektarov, kar ni malo in bi zadoščalo za perspektivno urejanje stanovanjskega problema za najmanj deset let. Gradnja bi morala teči načrtno in v fazah po 15 hišic naenkrat, kar bi predstavljalo 30 stanovanj letno. Po razgovorih, ki smo jih imeli z urbanisti v Kranju, bi za omenjeno območje prišle v poštev tak tip stanovanjskih hišic, v katerih bi bili nastanjeni po dve družini popolnoma ločeno ena od druge. Vsako stanovanje bi imelo svoj vhod in del vrta, tako da bi vsako stanovanje predstavljalo samostojno stanovanjsko enoto. V načrtu je, da bi bila ta stanovanja trosobna z moderno urejeno kuhinjo in s centralnim ogrevanjem. Površina vsakega stanovanja bi bila okrog 100 kvadratnih metrov. Predpostavljamo, da bi imela vsaka hišica po dve garaži v kletnih prostorih.

Ko se bo urejalo take in podobne probleme, ne bi bilo napak, če bi pritegnili k sodelovanju vse zainteresirane, da povedo svoje mnenje o bodoči ureditvi tega vprašanja. Že sedaj bi bilo dobro misliti in planirati izgradnjo prostora, v katerem bi bila otroško-varstvena ustanova, prostori za športno-rekreacijske namene ter

▲ Kdaj bo v za vselitev skoroda že pripravljeneh blokih ob gasilskem domu dovolj parketa?

morda tudi obrat družbene prehrane itd. Možnosti in rešitev je veliko. Pravočasno je potrebno pripraviti in organizirati delo tako, da bo nemoteno potekalo.

In še nekaj besed o hranilni službi v našem podjetju, ki bi tjo kazalo organizirati prav v ta namen! Po sedanjih informacijah bi taka hišica stala nad 5 in 6 milijonov dinarjev. Finančna sredstva, ki jih bo dala na razpolago tovarna, vsekakor ne bodo zadoščala za celotno dograditev hiš. Določeno delež bo moral prispevati vsak graditelj sam. Koliko naj bi prispeval in kako naj bi potekala ta udeležba pri gradnji, bomo morali obravnavati posebej že po sami ustanovitvi zadrage. Mnenja smo, da je realno, če že sedaj predlagamo, da naj bi bila udeležba posameznika v materialu, s fizičnim delom ali v denarju vsaj 30-odstotna. V tem primeru gre za vsoto nad 1.500.000 do 1.800.000 dinarjev. Ker je tolikšna finančna sredstva težko zbrati v kratkem času, smo mnenja, da naj bi se, čim nam bo znana lokacija, organiziralo hranilno službo. Njen osnovni namen naj bi bil zbiranje sredstev za finansiranje stanovanjske gradnje tistih sodelavcev, ki so se odločili rešiti stanovanjsko vprašanje na ta način, da si s svojimi prihranki in s posojilom, ki ga bo dalo podjetje, zadovoljivo rešijo stanovanjsko vprašanje.

- Mnenja smo, da ne bi kazalo čakati odločitve glede tega,
- kje bo šla magistrala in ali
- bomo dobili to ali ono parcelo. Že sedaj je treba začeti s tem, da bi organizacijsko izoblikovali delovno skupino, ki bi bila sposobna voditi tako organizacijska vprašanja za druge kot tudi strokovni nadzor na izvajanju del.

PETER ŽIGANTE

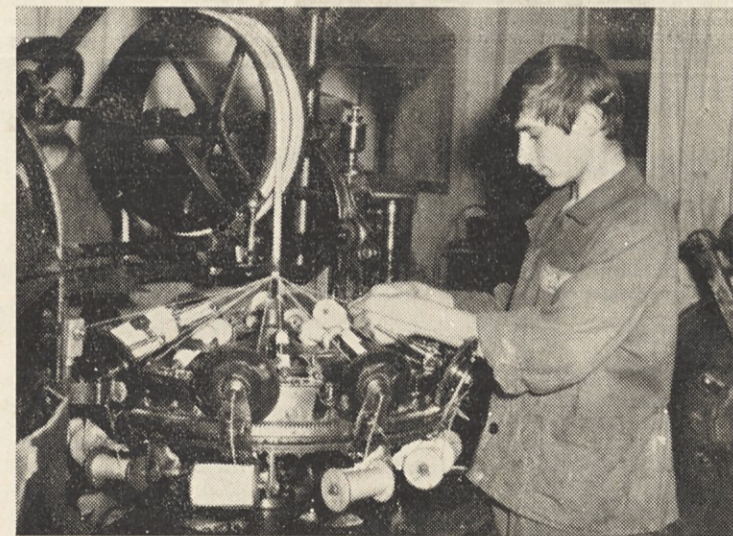
Zagotoviti moramo pravilno vzgojo naših mladih sodelavcev

Kratko razdobje nas loči od minule konference organizacije ZMS, ki je nakazala vrsto vprašanj v zvezi z nadaljnjim delom mladine. Mednje sodi vsekakor izobraževanje mladih članov in vključevanje teh v samoupravljanje. To bomo dosegli samo s stalnim izpopolnjevanjem in strokovnim usposabljanjem naših članov.

V ta namen je ideološka komisija pri tovarniškem komiteju ZMS že izdelala okvirni program za prihodnje leto. Program vsebuje naslednje naloge:

- organizirati seminar za vodstva aktivov
- pripraviti in organizirati večerno politično šolo
- organizirati razgovor z mladinci-članji samoupravnih organov in jih stalno spremljati ter jim pomagati pri njihovem delu
- krajši seminar za mladince članov samoupravnih organov
- študijsko proučevati idejne premike mladine in analitično ugotavljati vse vzroke ter posledice
- organizirati tribune mladih v dveh delih; prvi del naj bi vseboval vprašanje iz gospodarstva (perspektivni razvoj, nabava, prodaja itd.), drugi del pa naj bi bil zabavni program s plesom
- popestriti dopolnilno izobraževanje in strokovno usposabljanje članov kolektiva
- navezati tesnejše stike s štipendisti
- v pripravah na volitve v samoupravne organe pomagati pri proučevanju in iskanju boljših, učinkovitejših metod dela samoupravnih organov, zlasti vključevanje mladine in njeno delovanje
- analizirati premike pri uveljavljanju načel statuta podjetja in pomagati pri sami realizaciji ter dejanski uveljavitvi vseh določil

▼ **Strokovnemu izobraževanju in usposabljanju mladih delavcev posvečamo vedno več pozornosti**

Občni zbor sindikalne podružnice je izbral 35 članov plenuma

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vključevanje našega gospodarstva v mednarodno delitev dela nalaga sleherni gospodarski organizaciji temeljite notranje organizacijske in tehnološke pa tudi kadrovske premike. Kolektiv se vsega tega sicer dokaj dobro zaveda, mehanizem delitve ustvarjenih sredstev med podjetjem, komuno, okrajem, republiko in zvezo pa je tak, da v maršičem deluje na ustvarjalce presežne vrednosti nespodbudno, zaviralno. Težko je s krepkimi zaveslji slediti najnovejši tehnološki dosežki v svetu, uvajati boljše, cenejše in privlačnejše izdelke ter uvajati sposobnejše kadre, če se vedno postavlja vprašanje, kje dobiti potrebna denarna sredstva. Zato bo treba kar se da hitro sprostiti vse nepotrebne sone, ki še krnijo zakone umnega gospodarjenja, ter investirati, to je vlagati denarna sredstva predvsem v tiste panoge in delovne organizacije, ki poleg zadovoljevanja potreb na domačem trgu tudi uspešno prodajajo svoje izdelke oziroma usluge v tujini ter s tem izboljšujejo našo plačilno bilanco.

Kljub sicer organizacijsko zelo široko zasnovanemu samoupravnemu mehanizmu v podjetju se še vedno dogaja, da obični prenekateri sklep samoupravnih organov nekeje v predalu in da še prihaja do pojavov, ko nekateri posamezniki skrivajo svojo samovoljo pod plašč delavskega sveta enote ali zbora delavcev. Zato bo potrebno v bodoče v skladu z določili statuta krepiti vlogo samoupravnih organov ter pritegniti v njihovo delo vse strokovne delavce podjetja. Samo strokovno dognana in kolektivno sprejeta delo zagotavlja uspeh v vsakdanjih nalogah ter osebno zadovoljstvo zaposlenih nad tem.

Uvedba skrajšanega delovnega časa v našem podjetju ni bilo preuranjena, saj smo uspeli letos narediti povprečno na dan po 43,3 tone izdelkov, medtem ko smo lani dosegli povprečno dnevno proizvodnjo 30,7 tone izdelkov. Nadurno delo, za katerega so se kolektivi ekonomskih enot odločili, da bi kar se da hitro pokrili primanjkljaj nekaterih gumenih izdelkov na domačem trgu ter s tem prihranili našemu gospodarstvu precej deviznih sredstev, pa ne sme postati naša vsakdanja praksa. Precej notranjih rezerv smo sicer že izkoristili, prav gotovo pa ne vseh. In največja, še docela nedotaknjena je v uvedbi četrte delovne skupine. To bi nam omogočilo, da izkoristimo vse možnosti za povečanje produktivnosti kljub skrajšanemu delovnemu času, ki se nam ponujajo v prostih sobotah in vseh nedeljah ter državnih praznikih. Po grobih ocenitvah predstavljajo te rezerve, če bi jih uspeli izkoristiti, porast proizvodnje za okrog 30 odstotkov, produktivnosti pa za okrog 15 odstotkov!

Vse odrekanje in samoopredovanje kolektiva zaradi potreb po hitri rekonstrukciji tovarne ne sme biti preozko. Investiranje in nalaganje ogromnih sredstev

podjetja, republike in zveze v nove stroje, naprave, orodja in uvažanje najsoodobnejših tehnoloških postopkov bo zaman, če hkrati ne usposobimo vseh potrebnih kadrov in če prezremo osnovno nalogo nas vseh — razvijanje in zagotavljanje takšnih življenjskih pogojev slehernemu članu kolektiva, v katerih bo večja produktivnost vplivala na dviganje njihovega življenjskega standarda, ta pa na večji delovni polet, zadovoljstvo, ter s tem tudi na boljše delo. Zato je nujno že sedaj vlagati tudi potrebna denarna sredstva v izobraževanje in usposabljanje članov kolektiva, v pridobivanje novih sodelavcev ter v vse tiste oblike družbenega standarda, ki pogojujejo vedno boljše življenje našega delovnega človeka.

Uspeh celotnega kolektiva pri ureditvi naštetih in nenaštetih, a vsekakor pomembnih nalogah, zavisi v veliki meri od tega, koliko bodo znale posamezne družbeno-politične organizacije v podjetju uskladiti ter strniti svoje delo v eno, široko zasnovano akcijo. Ta ne sme biti sama sebi namen, ampak tista sila, ki bo združevala in pritegovala vse po-

zitivne, napredka željne člane kolektiva in omogočala slehernemu članu naše delovne skupnosti uresničevanje svojih osebnih želja in ciljev skozi naše skupne uspehe in zmage.

● Zaradi obsežnosti vsebine samega referata in v razpravi nakazanih nalog je komisija za zaključke sklenila, da bo iz zbrane gradiva izbrala vse najvažnejše ter kot zaključke občnega odbora objavila v naslednji številki našega lista ter tako seznanila z njimi vse kolektiv. Ti bodo potem vodilo pri delu novemu plenumu sindikalne podružnice, ki ga sestavljajo Franc Belehar, Ljubica Benčan, Franc Čimžar, Rajko Debeljak, Hanek Drašak, Mirko Faganel, Franc Flander, Anton Grčar, Matija Gogala, Pavel Gantar, Marjan Gruden, Angelca Hobič, Ludvik Jakupak, Jože Jeruc, Stane Kaltenekar, Janez Kokalj, Stane Knez, Alenka Kalan, Stane Lamovšek, Marija Markovič, Anton Mrvelj, Franc Mertelj, Marinka Muri, Jože Mohonič, Jože Mohar, Magda Okorn, Anton Onišak, Vili Oman, Franc Poljka, Alojz Primožič, Marija Rozman, Mirko Stifitar, Martin Urbancič, Jože Zalokar in Ludvik Zibert.

DUSAN REBOLJ

Zakaj bi ne bilo med nami zares pravo tovarištvo?

Verjetno veste, da je do narejenosti in za prodajo pripravljene vzlozračnice dolga pot. Na svojem obhodu od delovnega mesta pride vsaka tudi do delavke Ane Perdan. Njej je zaupana naloga, da striže zračnice na pravo dolžino ter izvrše tiste, ki so prekratke ali pa imajo napake, ki so takoj opazne. Ana mi je povedala mnogo zanimivega. Omenil sem ji, da bomo objavili najin pogovor v časopisu ter da bo objavljena tudi njena slika.

Na vprašanje, če je presenečena, da sem prav njo izbral za pogovor mi je odgovorila: »Dvajset let sem v tovarni, pa me še nihče ni slikal ali karkoli vprašal, da bi potem to objavil. Presenečena sem nad tem...!«

Ko sem Ano vprašal, ali je zadovoljna z zaslužkom, mi je odgovorila: »Zadovoljna sem! Toda povem vam, da bi bil lahko višji, če ne bi bilo toliko slabe kvalitete. Plačane smo samo za dobre zračnice, ki so odposlane v skladišče gotovih izdelkov. Zračnic, ki jih zrežemo kot neuporabne v kuponske obročke, je veliko. Lahko rečem, da jih je kakšen dan tudi do 150. Potrebno bo nekaj narediti, da se kvaliteta izboljša!«

▲ Ana Perdan je bila že kar malo jezna na nas, ker se nismo spomnili nanjo in jo slikali ter objavili sliko v časopisu

Potem sem Ano vprašal, kako izkorišča prosti čas, ki nam je zagotovljen z uvedbo 42-urnega delavnika. Odgovorila je: »Dela je doma zmeraj dovolj. Sedaj pa tako nisem skoraj nič prosta, ker delamo vse sobote. V nedeljo pa je potrebno marsikaj urediti doma, tako da je še ta prekratka.«

Sedem ur nad Atlantikom in to 11 tisoč metrov visoko . . .

- Konec septembra in v začetku novembra se je mudil na svetovni razstavi v New Yorku naš sodelavec iz prodajne službe Ciril Habe. Zadnjič je opisal svoj pot iz Zagreba do Pariza in končal pri opisu velikega štirimotornega turboreakcijskega letala »Boeing 707«, ki ga je poneslo čez Atlantik v Združene države Amerike. Danes pa opisuje vtise s te poti . . .

Poveljnik letala se je predstavil in nam želel prijetno potovanje. Pospešek na startu »Boeinga« 707 je bil še močnejši kot pri Caravelli in res smo se v nekaj minutah znašli enajst tisoč metrov visoko. Med dviganjem so nas poučili, kako se uporabi rešilni pas za primer, če mora letalo zasilno pristati na Atlantiku. Stevardese so pokazale, kako se pas nadeva, pritrudi in napolni z zrakom. Taki pasovi so pod vsakim sedežem. Za lažjo razumljivost so

PNEVMATIKARNA I

Pozanimal sem se, kakšni so odnosi med sodelavkami, ki jih je v eni izmeni tudi po deset skupaj. »Ne vem, kako bi rekla?! Tukaj nekaj ni v redu! Pričele so nagažati ena drugo in tako je ozračje napeto, da človeka utruja. Včasih je bilo med nami večje tovarištvo!«

Ker sem se zapletel v pogovor zaradi objave v časopisu, me je zanimalo, ali ga redno dobiva in tudi potem prečita. »Dobivam ga redno in najprej pregledam zanimivosti v naši ekonomski enoti in o izpolnjevanju plana ter ostalo,« je odgovorila.

Bližal se je čas odhoda domov in najin pogovor sva zaključila oba zadovoljna — jaz, da je Ana pristala na razgovor, ona pa, da bomo tudi o njej pisali v našem časopisu.

MIHAEL ČUHALEV

▲ Pogled na leseno kolibico pri železniški postaji v Naklem, kjer vedrijo v dežju in se grejejo pozimi naši nakladalci premoga. Izgleda dokaj klavrno!

Ozkega grla bo konec, ko bo stekel novi mikser

Govori se in tudi dejstvo je, da je zmogljivost valjarn premajhna že za današnjo, kaj šele za bodočo proizvodnjo. Vendar bo to urejeno, ko bo pričel obratovati novi mikser. Začeta montažna dela že tečejo. V prostoru, kjer se razširja nova valjarna, že kopljejo za temelje novega. Vprašanje je le še, kdaj bo stroj stekel in začel proizvajati zaželene količine prepotrebne materiala?

Res, da bodo na tem stroju mešali le bele zmesi in masticirali kavčuk. Toda kljub temu bo veliko pripomogel v proizvodnji sa-

Čemu smo vložili sredstva, če . . . ?

(Nadaljevanje s 1. strani)

Naprava je nova, lepa in verjetno precej draga. Škoda je le, da ne obratuje tako, kot smo si to zamišljali. Smukčevi delci se še naprej svobodno dvigajo v ozračje in oprahujejo najrazličnejše polizdelke kakor tudi končne izdelke. Sesalne naprave sedaj ne pogleda nihče, da bi ugotovil, ali so mogoče nepravilno speljane cevi do kesona za zbiranje smukca ali pa je prešibak elektromotor, da ne daje zadostne sesalne moči.

Smatram, da je v tovarni nekdo zadalžen sesalno napravo pregledati in dokončno urediti, da bo služila svojemu namenu ter na ta način zaščititi delavce pri tem delu. Verjemite, da ni prijetno vdihavati osem ur s smukcem nasičen zrak! Zavedati se moramo, da uporabljamo smukec slabše kvalitete in da je poln primesi, ki so zdravju škodljive.

pri roki tudi v več jezikih napisana navodila.

Pot v Kolumbovo deželo je še danes doživljeno, čeprav je preteklo od odkritja Novega sveta 468 let. Veleki pustolovec je porabil takrat s svojim ladjevjem več mesecev, da je priplul, želeč priti v Indijo, do ameriške celine. Nas

nje. Po končanih študijah bosta pomagala pri razvoju Perzije, saj tam primanjkuje strokovnjakov. Leteli smo ves čas nad oblaki. Ko smo se privadili na novo okolje, so nam postregli z juho, perutnino, solato, pecivom in čajem ali kavo. Brezalkoholne pijače dobi lahko vsak potnik brezplačno.

Med poletom so nam sporočili, da smo dosegli »časovno mejo« med Evropo in Ameriko in nam svetovali, naj premaknemo kazalce na svojih urah za šest ur nazaj. Malo trmast, kakršen sem, sem vztrajal pri evropskem času. Potem so nam menadoma sporočili, da bomo za nekaj časa pristali v Halifaxu. Pripravili smo se za spuščanje in to ne brez vzroka, saj nas je pri tem precej premetavalo. Pristali smo in ob 18.15 uri po lokalnem času ali ob 23.40 po našem času sem stopil prvič na ameriška tla.

Dež je lil kot iz škafe. V čakalnici so nam najprej pregledali potne liste in potrdila o cepljenju proti črnim kozam. Moderno urejeni letališki prostori so bili prvi stik z novo celino. Prodajalke so ponujale razne spominčke. Vendar sem bil previden in nisem potrošil niti centa, saj nisem vedel,

VALJARNA II

mih zmesi kot tudi končnih izdelkov. Vem, da sodelavci iz valjarne težko pričakujejo prve obrate novega mikserja in prve zmesi, ki bodo prišle iz njega. Odpadle bodo razne kritike in prepiranje za prepotrebne količine zmesi. Ne bo več izgovorov o izpadih v mešanju kakor tudi o izpadih zmesi, ki so potrebne za dobro izpolnjevanje planskih programov ostalih ekonomskih enot, saj so vse enote zainteresirane, ker bodo le na ta način dobile zmesi, ki jih nujno rabijo.

Verjetno montažna dela ne bodo zaostala in da bodo v predvidenem roku vsa potrebna dela končala. V obratnem primeru bo spet trpel plan za leto 1965, ker ne bo kapacitet, ki jih valjarna tako rabi. Upajmo torej, da bo vse delo v redu teklo in da bomo s tem pregnali moro, ki tare celo valjarno! Takrat bodo tudi v tej enoti delavci ob sobotah prosti. Saj vemo, da dela sedaj valjarna ne samo v soboto, ampak tudi vsako nedeljo. Takrat bodo delavci valjarne vedeli, kaj jim nudi 42-urni delovni teden. -at

Nagradna slikovna križanka

Za danes objavljeno nagradno slikovno križanko razpisujemo naslednje denarne nagrade: 1. nagrada — 8000 dinarjev, 2. nagrada — 4000 dinarjev, 3. in 4. nagrada — 2000 dinarjev ter 5. do 8. nagrada — 1000 dinarjev. PRAVILNE REŠITVE JE TREBA ODDATI NAJKASNEJE DO SOBOTE, 13. DECEMBRA, PRI DEŽURNIH VRATARJIH ALI V UREDNIŠTVU NASEGA LISTA. Pravico sodelovanja pri potegovanju za eno izmed razpisanih nagrad imajo poleg članov kolektiva in njihovih ožjih svojcev še naši nekdanji sodelavci, ki služijo sedaj kadrovski rok, upokojenci, štipendisti in učenci poklicne gumarske šole. Prosimo tudi, da križanko skrbno izpolnite in ne pozabite v desni spodnji kot napisati svoje ime in priimek!

UREDNIŠTVO

kakšni bodo moji izdatki v prihodnjih dneh.

Ugibal sem, zakaj je bil vmesni pristanek potreben. Letališče je na samem. Stanovanjskih zgradb nisem videl. Presenetila pa je množica udobnih osebnih avtomobilov na parkirnem prostoru. Povedali so mi, da je bil pristanek namenjen poslovnim ljudem - domačinom, ki »hodijo« v službo kar z letalom in ne z avtomobili, ker je prvo hitrejše.

Pogled na znamenito letališče Orly pri Parizu

Prišli smo torej v New York — mesto tisočih čudes in nasprotij. (Prihodnjič: PRVI ZAPLET LJAJI, ZARADI KATERIH BI BIL KMALU PRESPAL PRVO NOČ NA POLICIJI . . .)

Ali veste, kaj se pravi naložiti vsak dan 40 ton premoga

- Marsikdo jih ne pozna. No, verjetno ni bilo treba dolgo ugibati, kje smo naredili posnetek, ki ga vidite levo. To je nakladišče premoga za našo tovarno v Naklem. Slab dan je bil in deževalo je, ko sem prišel v Naklo in naši fantje so bili slabe volje.

»Da, vidite, koliko časa že delamo tu, in vendar nismo še našli prostor v našem časopisu,« je začel pogovor sam od sebe eden izmed treh, ki delajo v Naklem. »Ne vem, zakaj? Verjetno ne vedo, da spadamo tudi mi med tiste, ki delajo v tovarni. Dnevno je treba naložiti na kamione kar 40 ton premoga, ki ga sodelavci zvoziijo v Kranj. Toliko sedaj, ko ga v obratu I ne rabijo več. Vendar ga bo v obratu II kmalu potrebno več, ko bo stekla proizvodnja v novozgrajeni hali. Takrat pa se bodo tone dvignile, posebno pozimi, kar za polovico...«

Malu sem si ogledal njihovo borno shajališče, ki ga vidite, dragi bralci, na spodnji sliki. Izgleda kot planinski bivak. In kaj vse je v njem: od orodja, ki ga dnevno rabijo, do večjega števila oblek. Seveda drv nimajo, zato jim je priskočil na pomoč naš šofer Peter in jim iz obrata I pripeljal stare, neuporabne zabojce. Pustiti so jih morali zunaj, kajti prostora ni, da bi jih spravili v barako. Verjetno ne bi bilo napak, če bi podjetje preskrbelo nekaj drv za zimo. Verjemite ali ne, da so se kar sedemkrat preoblekli tisti dan. Kako tudi ne. Naj bo sonce ali dež, premog je treba naložiti in preskrbeti, da proizvodnja ne zastane. Pa to bi še šlo — saj vremenske neprilike ne morejo zadržati — če bi imeli primerne obleke oziroma plašče. Sedanji puščajo vodo! Lahko si zamislite, kako je, če se moraš večkrat na dan preobleči, posebno, če dežuje po več dni skupaj.

»Transportne nakladalne naprave tudi delujejo, ali ne?« je pripovedoval njihov vodja. »Včasih moraš še pomagati, da stroj sploh steče. Če nakladamo iz vagonov, je vse drugače, kot če moramo nakladati s kupa. Seveda, tudi marsikatero nedeljo ali drug praznik moramo priti, da vagone hitro izpraznimo in pošljemo nazaj.«

»In kako je z vašim prevozom iz Kranja v Naklo?« sem ga vprašal. »V začetku smo imeli mesečne karte do Nakla. Doma smo namreč iz Kranja, eden pa iz Senčurja. Vozno karto dobiš samo do Kranja. Največkrat nas vzame s seboj šofer Peter, ko gre zjutraj po premog, ali pa plačamo sami. Ne vem, zakaj sedaj ne dobivamo več vozniških kart?«

Dokaj čudno se mi je zdelo, ko so fantje na vagon ali iz vagona skakali, kot da trenirajo za padalce. Eden izmed njih je še posebno spreten.

»Kar glejte nas. Res ni varno, pa ni drugega izhoda. Imeli smo lesteve, ker pa je bila stara, je začela trohneti. Vidite tule leži,« mi jo je pokazal na drugi strani kupa eden izmed njih. Zares ni več uporabna, saj je večkrat zlomljena. »Ne mislite, da nismo poskrbeli za drugo!« mi je potožil vodja skupine. »Vem, da je to že več kot mesec dni, kar smo jo naročili, vendar je do danes še ni. Če si bo kdo poškodoval nogo ali padel, bomo krivi sami, ker ne upoštevamo varnostnih predpisov. Ko sem bil prejšnji teden v mizarški delavnici, sem videl, da imajo nekaj novih lestev, ne vem pa za kam so namenjene.« Potem je še dodal: »Vem, da je vse to mogoče veliko za časopis, vendar enkrat lahko pridemo v naše glasilno, saj ga ne dobivamo tudi na dom nič več. Ne vem, zakaj so nam ga ukinili? Verjetno so smatrali v Kranju, da nismo vaši. Le takrat vedo, da smo nekje, če primanjkuje premoga. Posebno sedaj pozimi, ko je mraz.«

Tudi meni so prsti že otrpli, saj morajo biti vrata odprta, da pride vsaj malo zraka vanjo. Zaelel sem jim veliko uspeha, dobrega vremena in že sva s šoferjem Petrom pognala poln kamion premoga proti Kranju.

ALOJZ ZALAR

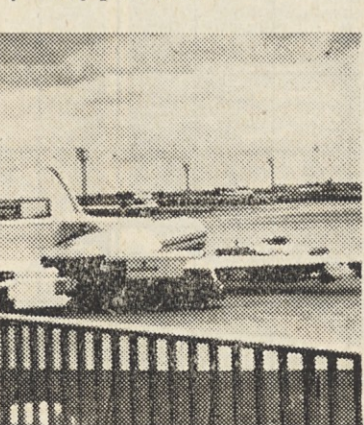
Takole vsak dan nakladajo naši nakladalci premog v Naklem in potem s kamioni prevažajo v Kranj

Po tričetrtturnem čakanju so nas poklicali, naj vstopimo v letalo. Se vedno je lilo, za nameček pa je sedaj pihal še močan veter. Nekateri potniki so kazali znake zaskrbljenosti.

Spet so zagrmeli veliki reakcijski motorji in kmalu smo plavali nad oblaki v mirnem ozračju kakih deset tisoč metrov visoko. Kmalu se je spet zdanilo, saj smo ujeli sonce, ki je izginevalo za obzorjem, potem pa spet pogreznili v mрак, ker smo leteli proti severu.

Potem se je pod nami razprostrlo morje luči, neskončno in migetajoče. Povedali so nam, da smo nad New Yorkom in nas pozvali, naj se pripravimo na pristanek. Vendar smo morali počakati še dvajset minut, predno smo se lahko spustili na Kennedy International Airport — eno izmed največjih letališč, ki nosi ime v spomin pred letom dni ubitega predsednika J. F. Kennedyja.

Prišli smo torej v New York — mesto tisočih čudes in nasprotij. (Prihodnjič: PRVI ZAPLET LJAJI, ZARADI KATERIH BI BIL KMALU PRESPAL PRVO NOČ NA POLICIJI . . .)

	VODJA EE TEHN IZD	EN- NATLEPS- ČRNOG PESNITEV	VRSTA VLADAV V STARJ TURČIJI	IME ZA VOLA	ZNAČAJ	TUJE Z IME		BEOGR. KNTJE- ZALOŽBA AMERIK. IME	FRANCOZ.	MYTANGNI	PLAŠČ	NEZAJM
	STROKOV. OSBELEK						DEL DNEVA DRISLOV KRATA					
									LOG			
	SLOVENI. DIRIGENT						PRILJULI- ČITEV	BUŠE- SLOVENC				
	PRIMEK VIETNAM VLADAR DRUŽINE			50	1. Č 10 R K A		AVTON. OZNAKA PANAME ERBIT		ZVEZA SINDIK. JUGOSL.		DUNASOV JUNAK	
LETAL. PROGA ATLANI. OCEAN								4/1000 KOSTI LUSKI VLADAR				

	↓	VERD. OPERA	↓	GRŠKI BOG	VRSTA ŽITA		ČAROBNA BESEDA	REVOLUT. SOCIETE LIBERTA	NATHAN SELEC MATERITE	BOLGAR Z IJE SEVER		OFICIR. NAŠITEK	AMERIK. GUVENER					
VRSTA LOGAR. RAČUNAR						LISTNATO DREVO							PREDLOG DRŽAVA V AZIJI	JUNAK PRED TROTO KAZAL- ZAIHEK				
						ŠALJIV												
PRILUKA SAM					PASTIR. PESEM SKUPINE													SOSEDNJI ČRKA BOKS. KATEGOR.
SABEŽ 23.ČRKA				GOLOB GLAS PRIMER				NOJ (FRANC.) TOYARNA PUDINGOV										ZIMSKO KURJENJE
		NOČ	TUJNA- ZIV ZA NOVINAR.						STOP AF. PTJE									
UČENJE STEVNIK TOYARNA RADIOAP.			PRIPAD. SLOV. NARODA RADIUS			STARINA LJUBLJA- NA						21.ČRKA TONE HAZORA	KAZALNI ZAIHEK	POVRG. MEPA				PRAŠEK ROTI HRČESI
	ORANTE SINT. TKANINA			NA ČELU 1000						VEEJA KONCERT. SKLADBA								SALESPE- AROV JUNAK
SIVAR			IZ- MENJE NO															

29. XI 1943

	SANTE	CANKAR POVEST	VRSTA TKANINE	TEHNIČNI POKLIC		LUČ	TETRAH	DRAG KAHEN		PRAVILNO PISANJE	IZVOLI	MATEM. ZNAK	KRAJ NA PRIMOR.	ACETAT		KEGLJASKI KLUB		KOLONA	
OSAMLE NOST					STANOV. BLOK BOG										PARKING GRŠKA ČRKA		NOVOMES. LE TAL. ZVEZA	SAMOG- LASNIKA	
NE POZITIVEN TOYARNA KOLES								ZDRAYNIK ZAPISEK										SREDOZ. BOROVEC	VZDEVEL GOETHEL MATERE
	ČOŠIČEV JUNAK INDUSTRI.										ITALIJ- TOYARNA PRIKLOČ							DVOJICA DUŠIK	
OLJE		PREDS. SZDL LAHEK MOTOR					SLOVEN. PESNIK (KAZETAN)						TANGANIJA ZANJIDAR VEST A OMEČEV.						
							103 BAJESLOV HUČENIK								KRATICA ALŽIRSKA HILICE		DOHAČA ŽIVAL	19 IN 15 ČRKA	FRANCI ČUVA Ž OGNJEČ PRI ST. SLOVANIV
BLOK					LJUDSKA TEHNICA ODPOREN			SKRIVNO RAZPJEJE										FRANCOZ. IME	NEHŠKI PRENOS
	PEŠNIŠKO PROJATAJNA														GRANKA GOŠKA RASTLINA				
KATRAN OPANJE			VODJA PRODAJ SLUŽB.	DEL LOGARIT. DIKTAT								LABORAN- TKA V RS					ORLEANSKA		
TEJZA			AVOTRAL PTJE VOTNA VIŠICA			VRSTA													NAŠE LEPILO
			REDEK ELEMENT ATLET (TINE)				GRŠKI BOG FRANC JERALA												
						RASTLIN- STVO													
USLUŽB. PTT DELANEC VEE...																			
SAHOG- LASNIKA			NOGOM. KLUB OTOKV JADRAN				1 KRAJ V GRČIJI GOL												
ODDELAN ČRNI PRENOG																			
	BRIGIT BARDO																		PREJŠN. KRATICA NA ANTON SLOVEN.

